

2024/1233

30.4.2024

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2024/1233,

24. aprill 2024,

mis käsitleb kolmanda riigi kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa ühtse taotluse menetlust ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandast riigist pärit töötajate ühetaolisi õigusi

(uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 79 lõike 2 punkte a ja b,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust, ⁽²⁾

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/98/EL ⁽⁴⁾ tuleb teha mitmeid muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealune direktiiv uuesti sõnastada.
- (2) Liit peaks tagama seaduslikult liikmesriikides elavate kolmanda riigi kodanike õiglase kohtlemise ning tõhusama integratsioonipoliitika abil tuleks kehtestada nendele kolmanda riigi kodanikele õigused ja kohustused, mis on võrreldavad liidu kodanike õiguste ja kohustustega.
- (3) Liikmesriikides praegu kohaldatavaid õigusnorme aitaks lihtsustada ja ühtlustada see, kui sätestatakse ühtse taotluse menetlus, mille tulemusel antakse üheainsa haldustoiminguga välja üksainus luba, milles on ühendatud elamis- ja tööluba.
- (4) Selleks et võimaldada esmakordset sisenemist riigi territooriumile, peaks liikmesriigil olema võimalik väljastada ühtne luba, või viisa, kui neid lube väljastatakse alles pärast riiki sisenemist. Liikmesriik peaks sellise ühtse loa või viisa väljastama aegsasti.
- (5) Käesoleva direktiiviga tuleks kehtestada sätted ühtse loa taotluse läbivaatamise menetluse kohta. See menetlus peaks olema tõhus ja juhitav, võttes arvesse liikmesriikide haldusametuste tavalist töökoormust, ning samuti läbipaistev, õiglane ja mittediskrimineeriv, et asjaomased isikud saaks mõistliku aja jooksul vajaliku õiguskindluse.
- (6) Göteborgis 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sambaga on loodud põhimõtted, millest juhinduda võrdsete võimaluste ja tööturule juurdepääsu, õiglaste töötingimuste ning sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse tagamisel. Direktiivi 2011/98/EL läbivaatamine on osa komisjoni 23. septembri 2020. aasta teatise „Uus rände- ja varjupaigalepe“ järelmeetmena kavandatud oskuste ja talendi paketi meetmetest. See läbivaatamine on ka üks komisjoni 4. märtsi 2021. aasta teatise „Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava“ element.

⁽¹⁾ ELT C 75, 28.2.2023, lk 136.

⁽²⁾ ELT C 79, 2.3.2023, lk 59.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 13. märtsi 2024. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 12. aprilli 2024. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/98/EL kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa taotlemise ühtse menetluse ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate ühiste õiguste kohta (ELT L 343, 23.12.2011, lk 1).

- (7) Käesoleva direktiivi sätteid ei tohiks piirata liikmesriikide pädevust reguleerida nõudeid ühtse loa väljastamiseks töötamise eesmärgil. Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide õigust kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 79 lõikega 5. Sellest lähtuvalt peaks liikmesriikidel olema võimalik tunnistada ühtse loa taotlus vastuvõetamatuks või see tagasi lükata.
- (8) Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse peaksid kuuluma kolmanda riigi kodanike ja tööandjate vahelised töölepingud ja töösuhted. Kui liikmesriigi õigus lubab kolmanda riigi kodanikke vastu võtta liikmesriigis asuvate ajutist tööd vahendavate asutuste kaudu, kes sõlmivad töötajaga töösuhte, ei tohiks selliseid kolmanda riigi kodanikke käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jätta. Kõiki käesoleva direktiivi sätteid, mis käsitlevad tööandjaid, tuleks samavõrra kohaldada ka selliste ajutist tööd vahendavate asutuste suhtes.
- (9) Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada lähetatud kolmanda riigi kodanike suhtes. See ei tohiks takistada kohtlemast kolmanda riigi kodanikke, kes liikmesriigis seaduslikult elavad ja töötavad ja kes lähetatakse teise liikmesriiki, võrdsena lähteliikmesriigi kodanikega kogu lähetuse kestel nende töötingimuste osas, mida ei mõjuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 96/71/EÜ⁽⁵⁾ kohaldamine.
- (10) Kolmanda riigi kodanikud, kes on saanud kaitse vastavalt liikmesriigi õigusele, rahvusvahelistele kohustustele või liikmesriigi tavadele, ei peaks kuuluma käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, välja arvatud III peatükk, mida tuleks kohaldada, kui neil on liikmesriigi õiguse kohaselt lubatud töötada ning nad töötavad või on töötanud.
- (11) Käesoleva direktiiviga ei tuleks hõlmata kolmanda riigi kodanikke, kes on saanud pikaajalise elaniku staatuse nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ⁽⁶⁾ kohaselt, kuna neil on üldiselt rohkem õigusi ja erinev elamisloa – pikaajalise elaniku ELi elamisloa.
- (12) Käesoleva direktiiviga ei tuleks hõlmata kolmanda riigi kodanikke, kes on lubatud liikmesriiki hooajatöödele ja on taotlenud liikmesriiki lubamist või on sinna lubatud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/36/EL,⁽⁷⁾ kuna nende suhtes kohaldatakse direktiiviga 2014/36/EL kehtestatud erikorda.
- (13) Liikmesriikide kohustus määrata kindlaks, kas taotluse peaks esitama kolmanda riigi kodanik või kõnealuse kolmanda riigi kodaniku tööandja, ei tohiks piirata sellise korra kohaldamist, mille puhul nõutakse mõlema poole kaasamist menetlusse. Liikmesriigid peaksid ühtse loa taotluse läbi vaatama ja seda hindama juhul, kui kolmanda riigi kodanik elab väljaspool seda liikmesriiki, kuhu kõnealune kolmanda riigi kodanik sisenemist taotleb, või juhul, kui kõnealune kolmanda riigi kodanik juba elab asjaomases liikmesriigis kehtiva elamisloa alusel, mille on väljastanud asjaomane liikmesriik kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 1030/2002⁽⁸⁾. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik võtta vastu taotlusi liikmesriigis seaduslikult viibivatel kolmanda riigi kodanikel.
- (14) Ühtse taotluse menetlust ja ühtset luba käsitlevaid käesoleva direktiivi sätteid ei tohiks kohaldada ühtsete või pikaajaliste viisade suhtes. Kui liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud nõuded on täidetud ja kui liikmesriik väljastab ühtset luba ainult oma territooriumil, peaks asjaomane liikmesriik väljastama kolmanda riigi kodanikule ühtse loa saamiseks nõutava viisa.
- (15) Taotlust käsitleva otsuse vastuvõtmise tähtaeg peaks hõlmama aega, mida on vaja tööturu olukorra kontrollimiseks, kui asjaomane kontroll viiakse läbi seoses üksiktaotlusega ühtse loa saamiseks. Seetõttu ei hõlma otsuse vastuvõtmise tähtaeg tööturu olukorra üldist kontrollimist, mis ei ole seotud üksiktaotlusega ühtse loa saamiseks. Liikmesriigid peaksid püüdma ühtse loa saamiseks nõutava viisa väljastada aegsasti.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamise (EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1).

⁽⁶⁾ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/36/EL kolmandate riikide kodanike hooajatöötajatena riiki sisenemise ja seal viibimise tingimuste kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 375).

⁽⁸⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1030/2002, millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks (EÜT L 157, 15.6.2002, lk 1).

- (16) Et vältida topelttööd ja menetluse pikalevenimist, peaksid liikmesriigid püüdma nõuda taotlejalt asjakohaste dokumentide esitamist ainult üks kord ning kontrollima ainult ühe korra põhjalikult dokumente, mille taotleja on neile esitanud nii ühtse loa väljastamiseks kui ka kohaldataval juhul ühtse loa saamiseks nõutava viisa väljastamiseks.
- (17) Käesoleva direktiivi kohase pädeva asutuse määramine ei tohiks piirata teiste ametiasutuste, ning kui see on kohaldatav, tööturu osapoolte rolli ja ülesandeid seoses taotluse läbivaatamise ja selle kohta otsuse tegemisega.
- (18) Taotlust käsitleva otsuse vastuvõtmise tähtaeg ei tohiks siiski hõlmata kvalifikatsiooni tunnustamiseks nõutavat aega. Käesolev direktiiv ei tohiks piirata riigisiseste menetluste kohaldamist diplomite tunnustamiseks.
- (19) Tagajärjed, mis kaasnevad juhul, kui ametiasutused ei tee otsust ettenähtud tähtajaks, tuleks kindlaks määrata liikmesriigi õiguses ja nende suhtes peaks olema võimalik kasutada õiguskaitsvahendeid.
- (20) Nagu on osutatud komisjoni 27. aprilli 2022. aasta teatises „Oskustööliste ja andekate inimeste ELi meelitamine“, on talendipartnerlused üks uue rände- ja varjupaigaleppe välismõõtmise peamisi vahendeid. Talendipartnerluste eesmärk on tugevdada koostööd liidu, liikmesriikide ja partnerriikide vahel ning edendada rahvusvahelist tööjõu liikuvust ning andekate inimeste arengut vastastikku kasulikul ja ringluspõhisel viisil. Ühtse loa taotluste menetlemise kiirendamine käesolevas direktiivis sätestatud piirides võib samuti aidata talendipartnerlusi peamiste partnerriikidega tulemuslikult rakendada.
- (21) Selleks et muuta liidu tööturud tõhusamaks ja atraktiivsemaks, peaks liikmesriikidel olema võimalik kiirendada käesolevas direktiivis sätestatud piirides sellise kolmanda riigi kodaniku poolt või nimel esitatud ühtse loa taotluse menetlemist, kes on juba teises liikmesriigis ühtse loa valdaja.
- (22) Ühtne luba tuleks koostada vastavalt määrusele (EÜ) nr 1030/2002 ja liikmesriikidel peaks olema võimalik esitada selles lisateavet eelkõige selle kohta, kas isikul on lubatud töötada või mitte. Muu hulgas selleks, et rännet paremini ohjata, ei peaks liikmesriik esitama teavet töötamise lubamise kohta mitte ainult ühtses loas, vaid kõigis väljastatavates elamislubades, sõltumata loa või elamisloa liigist, mille alusel kolmanda riigi kodanik on lubatud liikmesriiki ja mille alusel talle on antud juurdepääs kõnealuse liikmesriigi tööturule. Kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1030/2002 peaks kolmanda riigi kodanikel olema õigus kontrollida paber kandjal või elektrooniliselt esitatud teavet ning asjakohasel juhul nõuda selle parandamist või kustutamist.
- (23) Käesoleva direktiivi sätteid, mis puudutavad muul kui töötamise eesmärgil väljastatavaid elamislube, tuleks kohaldada üksnes selliste lubade vormi suhtes ning need ei tohiks piirata liidu ega riigisiseseid õigusnorme, mis käsitlevad riiki lubamise menetlusi ja selliste lubade väljastamise menetlusi.
- (24) Käesoleva direktiivi sätteid, mis käsitlevad muul kui töötamise eesmärgil väljastatud ühtset luba ja elamisloa, ei tohiks takistada liikmesriikidel täiendava paber kandjal dokumendi väljastamist, et anda töösuhte kohta täpsemat teavet kui see, mis mahub elamisloale. Sellise dokumendi abil saab ära hoida kolmanda riigi kodanike ärakasutamist ning võidelda ebaseadusliku töötamise vastu, kuid selle kasutamine peaks olema liikmesriikide jaoks vabatahtlik ja see ei tohiks asendada tööloa, kuna see kahjustaks ühtse loa kontseptsiooni. Sellist teavet võib säilitada ka elektrooniliselt, kasutades määruse (EÜ) nr 1030/2002 artikliga 4 ja selle lisa punkti a alapunktiga 20 pakutavaid tehnilisi lahendusi. Lisaks nõutakse tööandajatelt kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/1152,⁽⁹⁾ et nad teavitaksid kolmandast riigist pärit töötajaid töösuhte olulistest aspektidest ja nende muudatustest.
- (25) Tingimused ja kriteeriumid, mille alusel saab ühtse loa väljastamise, muutmise või pikendamise taotluse tagasi lükata või mille alusel saab ühtse loa kehtetuks tunnistada, peaksid olema objektiivsed ja kehtestatud riigisisese õigusega, hõlmates kohustust järgida liidu eelistamise põhimõtet, mis on sõnastatud eeskätt 2003. aasta ja 2005. aasta ühinemisaktides. Tagasilükkamise ja kehtetuks tunnistamise otsused peaksid olema igakülgset põhjendatud. Ühtse loa väljastamise, muutmise või pikendamise taotluse tagasilükkamise otsus ja ühtse loa kehtetuks tunnistamise otsus peaksid põhinema liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud kriteeriumidel, arvestama asjakohasel juhul juhtumi

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1152 läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste kohta Euroopa Liidus (ELT L 186, 11.7.2019, lk 105).

konkreetsed asjaolusid ja olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Taotluse keerukusega seotud erandlikel ja igakülselt põhjendatud asjaoludel ning taotleja huvides peaks olema võimalik käesoleva direktiivi kohase otsuse tegemise tähtaega pikendada 30 päeva võrra. Kui ühtse loa valdaja vahetab tööandjat, peaks pikendamine veel 15 päeva võrra olema igakülselt põhjendatud.

- (26) Tagamaks, et kolmanda riigi kodanikel ja nende perekondadel oleks võimalik tegelikult kasutada oma õigusi, peaksid liikmesriigid andma neile tasuta kättesaadavat teavet ühtse loa taotlemiseks vajalike dokumentaalsete tõendite, riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste ning nende ja nende pereliikmete õiguste ja kohustuste ning kaitsmise menetluslike tagatiste kohta. Kõnealune teave peaks hõlmama teavet tööturu osapoolte kohta, pöörates erilist tähelepanu töötajate organisatsioonidele, et suurendada nende teadmisi eesmärgiga neid tööl paremini kaitsta.
- (27) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/399⁽¹⁰⁾ ning konventsiooni, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiril kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta⁽¹¹⁾ (edaspidi „Schengeni konventsioon“) artikliga 21 tuleks kolmanda riigi kodanikel, kellel on kehtiv reisidokument ja Schengeni *acquis*'d täielikult kohaldava liikmesriigi väljastatud ühtne luba, lubada vabalt siseneda Schengeni *acquis*'d täielikult kohaldavate liikmesriikide territooriumitele ja nende piires vabalt liikuda kuni kolme kuu jooksul iga kuue kuu pikkuse ajavahemiku kohta.
- (28) Asjakohaste horisontaalsete liidu õigusaktide puudumise tõttu on kolmanda riigi kodanike õigused erinevad ning sõltuvad liikmesriigist, kus nad töötavad, ja nende kodakondsusest. Selleks et sidusat sisserändepoliitikat edasi arendada, vähendada liidu kodanike ja liikmesriigis seaduslikult töötavate kolmanda riigi kodanike õiguste erinevust ning täiendada kehtivat sisserändealast *acquis*'d, tuleks kehtestada õigused, et eeskätt täpsustada valdkonnad, kus kolmanda riigi kodanikke, kellel veel ei ole pikaajalise elaniku staatust, käsitletakse võrdselt liikmesriigi kodanikega. Selliste sätete eesmärk on kehtestada liidus võrdsed miinimumtingimused, tunnustada panust, mille kolmanda riigi kodanikud annavad liidu majandusse oma töö ja maksude maksmisega, ning vähendada kolmanda riigi kodanike võimalikust ärakasutamisest tulenevat ebaõiglast konkurentsi liikmesriigi kodanike ja kolmanda riigi kodanike vahel. Kolmandast riigist pärit töötaja peaks käesoleva direktiivi kohaselt tähendama kolmanda riigi kodanikku, kes on lubatud liikmesriiki ja elab seal seaduslikult ning kellel on lubatud töötada töösuhte raames liikmesriigi õiguse või tava kohaselt. Seda arvestades peab kolmandast riigist pärit töötajal olema liikmesriigi õiguse, kollektiivlepingu või tava kohaselt määratletud tööleping või -suhe, võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikat.
- (29) Kui ühtse loa valdaja vahetab tööandjat, peaks uus tööandja teatama pädevatele asutustele tööga seotud üksikasjadest liikmesriigi õiguses sätestatud korras. Selliste töötingimuste nagu tööandja aadressi, tavapärase töö tegemise koha, tööaja ja töötasu muutumine ei ole iseenesest käsitatav tööandja vahetamisena.
- (30) Kõigil liikmesriikides seaduslikult elavatel ja töötavatel kolmanda riigi kodanikel peaksid olema vähemalt ühetaolised õigused nende elukohaliikmesriigi kodanikega, st neid tuleks kohelda selle kodanikega võrdselt, sõltumata kolmanda riigi kodanike riiki lubamise esialgsest eesmärgist või alusest. Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades tuleks õigus võrdsele kohtlemisele anda nii neile kolmanda riigi kodanikele, kes on liikmesriiki lubatud töötamise eesmärgil, kui ka neile, kes on liikmesriiki lubatud muul eesmärgil ja kellele on antud juurdepääs liikmesriigi tööturule muude liidu või liikmesriigi õigusnormide alusel, sealhulgas kolmandast riigist pärit töötajate pereliikmetele, kes on liikmesriiki lubatud nõukogu direktiivi 2003/86/EÜ⁽¹²⁾ kohaselt, ning kolmanda riigi kodanikele, kes on liikmesriiki lubatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/801⁽¹³⁾ kohaselt.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

⁽¹¹⁾ EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19.

⁽¹²⁾ Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003, lk 12).

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetusprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 132, 21.5.2016, lk 21).

- (31) Õigus võrdsele kohtlemisele teatavates valdkondades tuleks tagada vaid neile kolmanda riigi kodanikele, kes elavad liikmesriigis seaduslikult ning kellele on antud juurdepääs liikmesriigi tööturule, mis on märgitud elamis- ja töötamisõigust andvas ühtses loas või muul eesmärgil väljastatud elamisloas, milles on märgitud töötamise lubamise kohta.
- (32) Käesolevas direktiivis osutatud kolmandast riigist pärit töötajate õigus liikmesriigi kodanikega võrdsele kohtlemisele seoses töötamise ja töötingimustega aitab kaasa inimväärsele tööle ja aitab hoida ära kolmandast riigist pärit töötajate ärakasutamist. Kõnealune õigus peaks hõlmama vähemalt töötamise tingimusi, töötasu, sealhulgas ületunnitöö määrad, mahaarvamised ja maksmata jäänud tasu väljamaksmine, tööandja maksejõuetuse korral esitatavaid nõudeid, võrdväärse töö eest võrdse töötasu maksmise põhimõtte kohaldamist, töölt vabastamist, meeste ja naiste võrdset kohtlemist, koolitust, töötervishoidu ja tööohutust, tööaega ja puhkust. Õigus võrdsele kohtlemisele peaks hõlmama liidu õiguse, liikmesriigi õiguse, kehtivate kollektiivlepingute ja liikmesriigi tavaga kehtestatud töötingimusi samadel tingimustel, mis kehtivad asjaomase liikmesriigi kodanike suhtes.
- (33) Liikmesriik peaks tunnustama kolmanda riigi kodaniku kvalifikatsiooni, mis on omandatud teises liikmesriigis, samal viisil kui liidu kodanike omi ning kolmandas riigis omandatud kvalifikatsiooni tuleks võtta arvesse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2005/36/EÜ⁽¹⁴⁾. Kolmandast riigist pärit töötajate õigus võrdsele kohtlemisele seoses diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide tunnustamisega asjaomaste riigisiseste menetluste kohaselt ei tohiks piirata liikmesriigi pädevust lubada kõnealused kolmandast riigist pärit töötajad oma tööturule.
- (34) Kolmandast riigist pärit töötajaid tuleks kohelda võrdsena ka sotsiaalkindlustuse vallas. Sotsiaalkindlustusliigid on kindlaks määratud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 883/2004⁽¹⁵⁾. Sotsiaalkindlustuse valdkonnas võrdset kohtlemist käsitlevaid käesoleva direktiivi sätteid tuleks kohaldada ka töötajate suhtes, kes on lubatud liikmesriiki otse kolmandast riigist. Siiski ei tohiks käesoleva direktiiviga anda kolmandast riigist pärit töötajatele, kes on piiriüleses olukorras, ulatuslikumaid õigusi kui need, mis on ette nähtud sotsiaalkindlustuse valdkonnas kehtiva liidu õigusega.
- (35) Euroopa Liidu Kohus leidis oma 25. novembri 2020. aasta otsuses kohtuasjas C-302/19,⁽¹⁶⁾ et liikmesriik ei saa keelduda sotsiaalkindlustushüvitise maksmisest või vähendada seda õigust ühtse loa valdajale põhjusel, et kõnealuse valdaja osad või kõik pereliikmed ei ela mitte tema territooriumil, vaid kolmandas riigis, kuna ta annab seda hüvitist oma kodanikele, sõltumata nende pereliikmete elukohast.
- (36) Liikmesriigid peaksid tagama võrdse kohtlemise vähemalt nende kolmanda riigi kodanike suhtes, kes töötavad või kes on pärast minimaalset töötamisperioodi registreeritud töötuna. Käesoleva direktiivi kohased sotsiaalkindlustuse valdkonna võrdse kohtlemise piirangud ei tohiks piirata õigusi, mis on antud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1231/2010⁽¹⁷⁾.
- (37) Liidu õigusega ei piirata liikmesriikide õigust korraldada oma sotsiaalkindlustussüsteeme. Liikmesriigid kehtestavad ise sotsiaalkindlustushüvitiste saamise tingimused ning hüvitiste suuruse ja saamise ajavahemiku. Seda õigust teostades peaksid liikmesriigid siiski järgima liidu õigust.
- (38) Kolmandast riigist pärit töötajate võrdne kohtlemine ei tohiks hõlmata kutseõppe valdkonnas sotsiaalabiskeemide abil rahastatavaid meetmeid.
- (39) Liikmesriigid peaksid tagama, et nad hoiavad ära kolmanda riigi töötajate diskrimineerimise seoses juurdepääsuga sellistele kaupadele ja teenustele, mille suhtes võrdsus kolmanda riigi töötajate elukohaliikmesriigi kodanikega on tagatud vastavalt käesolevale direktiivile ja liikmesriigi õigusele. Erilist tähelepanu tuleks pöörata võimaliku diskrimineerimise ärahoidmisele juurdepääsul eraomandisse kuuluvatele üürielu ruumidele, et tagada eluasemetingimuste ja üüri lepingute vastavus liikmesriigi õiguse kohastele eraomandisse kuuluvaid üüripindu käsitlevatele

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).

⁽¹⁶⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 25. november 2020, *Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) vs. WS*, C-302/19, ECLI:EU:C:2020:957, punkt 39.

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1231/2010, millega laiendatakse määrust (EÜ) nr 883/2004 ja määrust (EÜ) nr 987/2009 kolmandate riikide kodanikele, keda nimetatud määrused veel ei hõlma üksnes nende kodakondsuse tõttu (ELT L 344, 29.12.2010, lk 1).

standarditele ja normidele, sealhulgas üürisummasid käsitlevatele standarditele ja normidele. Eriti oluline on tagada, et kolmandast riigist pärit töötajatel on vabadus valida majutust, ilma et neil oleks kohustust elada tööandja pakutavas majutuses, nii nagu see on asjaomase liikmesriigi töötajate puhul, kooskõlas liikmesriigi õigusega.

- (40) Kolmandast riigist pärit töötajate võrdse kohtlemise tugevdamiseks peaksid liikmesriigid ette nägema tööandjatele mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud riigisest õigusnormide rikkumise eest, eelkõige seoses töötingimuste, ühinemis- ja liitumisvabaduse ning määruses (EÜ) nr 883/2004 määratletud sotsiaalkindlustusliikidega.
- (41) Selleks et tagada käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud riigisest õigusnormide nõuetekohane täitmise tagamine, peaksid liikmesriigid koostöös tööturu osapooltega, kui see on liikmesriigi õiguse kohaselt kohaldatav, nägema ette asjakohased järelevalvemehhanismid ning asjakohasel juhul mõjusad ja piisavad kontrollid oma territooriumil kooskõlas riigisest õiguse või haldustavaga. Töötingimuste järelevalve eest vastutavatel teenistustel või muudel pädevatel asutustel peaks asjakohasel juhul olema juurdepääs töökohale.
- (42) Liikmesriigid peaksid ka tagama, et kehtestatud on tulemuslikud mehhanismid, mille kaudu kolmandast riigist pärit töötajad saavad taotleda õiguskaitset ja esitada kaebusi otse või kolmanda isiku kaudu, kellel on kooskõlas liikmesriigi õiguse, haldustava või kohaldatavate kollektiivlepingutega kehtestatud kriteeriumidega õigustatud huvi tagada käesoleva direktiivi järgimine, näiteks ametiühingud või muud ühendused või pädevad asutused. Neid tulemuslikke mehhanisme peetakse vajalikuks, et tegeleda olukordadega, kus kolmandast riigist pärit töötajad ei ole teadlikud õiguskaitsemehhanismide olemasolust või kõhklevad neid iseenda nimel kasutada, näiteks kartuses võimalike tagajärgede ees. Liikmesriigid peaksid tagama, et kolmandast riigist pärit töötajatel on nende elukohaliikmesriigi kodanikega võrdne juurdepääs õiguskaitsele, sealhulgas kohtu- ja haldusmenetlustele, kaebuste esitamise menetlustele, vahendusmenetlustele ja muudele liikmesriigi kodanikele liikmesriigi õiguses sätestatud mehhanismidele. Liikmesriigid peaksid samuti tagama õigusabi kättesaadavuse kõnealustes menetlustes samadel tingimustel nagu oma riigi töötajatele, kui see on nende liikmesriigi õiguses ette nähtud.
- (43) Töötajate kaitse valdkonnas peaksid sarnased järelevalvet, hindamist, kontrolle ja karistusi ning kaebuste esitamise hõlbustamist käsitlevad riigisisesed meetmed olema juba vastu võetud ja riigi tasandil jõustunud.
- (44) Ühtne luba peaks võimaldama loa valdajal selle kehtivusaja jooksul tööandjat vahetada. Lisaks kontrollile, et teha kindlaks, kas ühtse loa valdaja vastab endiselt liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud nõuetele, peaks liikmesriikidel olema võimalik kehtestada teatavad tingimused tööandja vahetamiseks, sealhulgas teatamismenetlus ja tööturu olukorra kontroll, kui asjaomane liikmesriik kontrollib ühtse loa taotlemisel tööturu olukorda. Selleks et vältida käesoleva direktiivi tööandja vahetamisega seotud sätete võimalikku kuritarvitamist, peaks liikmesriikidel olema võimalik kehtestada ka minimaalne ajavahemik, mille jooksul ühtse loa valdaja peab töötama esmase tööandja juures enne tööandja vahetamist. Olenemata liikmesriigi õiguse kohaselt sõlmitud töölepingu kestusest ei tohiks minimaalne ajavahemik, mille jooksul ühtse loa valdaja peab töötama esmase tööandja juures, mingil juhul ületada kuut kuud. Erandlikel ja igakülgsetel põhjendatud juhtudel, näiteks ühtse loa valdaja ärakasutamise korral või juhul, kui tööandja ei täida oma õiguslikke kohustusi ühtse loa valdaja ees, peaksid liikmesriigid võimaldama tööandja vahetamist enne sellise minimaalse ajavahemiku möödumist.
- (45) Ühtset luba ei tohiks kehtetuks tunnistada töötuks jäämise korral vähemalt kolme kuu jooksul, või kuue kuu jooksul, kui kolmanda riigi kodanik on olnud ühtse loa valdaja rohkem kui kaks aastat. Kui töötus kestab kauem kui kolm kuud, peaks liikmesriikidel olema võimalik nõuda, et ühtse loa valdaja tõendaks, et tal on enda ülalpidamiseks piisavalt vahendeid.
- (46) Selleks et suurendada teadmisi ühtse loa saamise menetluse ning kolmandast riigist pärit töötajate ja nende pereliikmete õiguste, kohustuste ja menetluslike tagatiste kohta, soovitatakse liikmesriikidel edendada neid küsimusi käsitlevat reklaamitegevust ja asjakohaseid teavituskampaaniaid, sealhulgas asjakohasel juhul kolmandatele riikidele suunatud tegevust ja kampaaniaid.
- (47) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada liidu õiguse ja kohaldatavate rahvusvaheliste õigusaktide soodsamate sätete kohaldamist piiramata.

- (48) Liikmesriigid peaksid jõustama käesoleva direktiivi, diskrimineerimata sealjuures soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste eripärade, keele, usu või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, vähemusrahvuse hulka kuulumise, varandusliku seisundi, sünni, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel, eelkõige kooskõlas nõukogu direktiiviga 2000/43/EÜ⁽¹⁸⁾ ning nõukogu direktiiviga 2000/78/EÜ⁽¹⁹⁾.
- (49) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt kehtestada kolmanda riigi kodanikele liikmesriigis töötamiseks ühtse loa väljastamise ühtse taotluse menetlus ja liikmesriigis seaduslikult elavatele kolmandast riigist pärit töötajatele ühetaolised õigused, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmete ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (50) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ning järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid kooskõlas ELi lepingu artikli 6 lõikega 1.
- (51) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll nr 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (52) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (53) Kohustus võtta käesolev direktiiv liikmesriigi õigusesse üle piirdub sätetega, mida on võrreldes varasema direktiiviga oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb varasemast direktiivist.
- (54) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa osutatud direktiivi liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevaga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK
ÜLDSÄTTED

Artikkel 1
Reguleerimise

- Käesolevas direktiivis sätestatakse:
 - kolmanda riigi kodanikele liikmesriigis töötamise eesmärgil elamiseks ühtse loa väljastamise ühtse taotluse menetlus, et lihtsustada nende riiki lubamise menetlust ja nende staatuse kontrollimist;
 - liikmesriigi kodanikega võrdse kohtlemise põhimõttest lähtuvad ühetaolised õigused liikmesriigis seaduslikult elavatele kolmandast riigist pärit töötajatele, sõltumata sellest, millised olid nende töötajate asjaomasesse liikmesriiki lubamise algsed põhjused.
- Käesoleva direktiiviga ei piirata liikmesriigi õigust otsustada kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 79 lõikega 5 riiki lubatavate kolmandate riikide kodanike arvu üle.

Artikkel 2
Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- „kolmanda riigi kodanik“ – isik, kes ei ole liidu kodanik ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses;

⁽¹⁸⁾ Nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust (EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22).

⁽¹⁹⁾ Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16).

- 2) „kolmandast riigist pärit töötaja“ – kolmanda riigi kodanik, kes on lubatud liikmesriiki ja elab seal seaduslikult ning kellele on antud luba kõnealuses liikmesriigis töötada töösuhte raames liikmesriigi õiguse, kollektiivlepingute või tava kohaselt;
- 3) „ühtne luba“ – liikmesriigi ametiasutuste väljastatud elamisluba, mis võimaldab kolmanda riigi kodanikul asjaomases liikmesriigis töötamise eesmärgil seaduslikult elada;
- 4) „ühtse taotluse menetlus“ – menetlus, mille käigus tehakse kolmanda riigi kodaniku või kõnealuse kolmanda riigi kodaniku tööandja esitatud ühtse taotluse alusel otsus talle liikmesriigis elamise ja töötamise ühtse loa andmise kohta.

Artikkel 3

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kolmanda riigi kodanike suhtes, kes:
 - a) taotlevad töötamise eesmärgil liikmesriigis elamist;
 - b) on liikmesriiki lubatud liidu või liikmesriigi õiguse alusel muul kui töötamise eesmärgil, kellel lubatakse töötada ja kellel on elamisluba määruse (EÜ) nr 1030/2002 kohaselt, või
 - c) on liikmesriiki lubatud töötamise eesmärgil liidu või liikmesriigi õiguse alusel.
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata kolmanda riigi kodanike suhtes,
 - a) kes on liidu kodaniku pereliikmed, kes on kasutanud või kasutavad liidus vaba liikumise õigust kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/38/EÜ;⁽²⁰⁾
 - b) kellel ja kelle pereliikmetel on kodakondsusest olenemata liidu ja selle liikmesriikide või liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud lepingute alusel samasugune vaba liikumise õigus nagu liidu kodanikel;
 - c) keda loetakse lähetatuks nii kaua, kui nad viibivad lähetuses;
 - d) kes on taotlenud liikmesriiki lubamist või kes on sinna lubatud ettevõtjasiseselt üleviidud töötajatena kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/66/EL;⁽²¹⁾
 - e) kes on taotlenud liikmesriiki lubamist või kes on sinna lubatud hooajatöötajatena kooskõlas direktiiviga 2014/36/EL või *au pair*-ina;
 - f) kellele on kooskõlas nõukogu direktiiviga 2001/55/EÜ⁽²²⁾ antud luba elada liikmesriigis seoses ajutise kaitsega või kes on taotlenud sel põhjusel elamisluba ja kelle ajutise kaitse taotluse kohta ei ole veel otsust tehtud;
 - g) kes on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2011/95/EL⁽²³⁾ rahvusvahelise kaitse saajad või kes on taotlenud rahvusvahelist kaitset vastavalt nimetatud direktiivile ning kelle taotluse kohta ei ole veel lõplikku otsust tehtud;
 - h) kes on kaitse saajad vastavalt liikmesriigi õigusele, rahvusvahelistele kohustustele või liikmesriigi tavale või kes on taotlenud kaitset vastavalt liikmesriigi õigusele, rahvusvahelistele kohustustele või liikmesriigi tavale ning kelle taotluse kohta ei ole veel lõplikku otsust tehtud;

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/66/EL kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral (ELT L 157, 27.5.2014, lk 1).

⁽²²⁾ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12).

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9).

- i) kes on pikaajaline elanik vastavalt direktiivile 2003/109/EÜ;
 - j) kelle riigist väljasaatmine on peatatud faktidele või õigusele tuginedes;
 - k) kes on taotlenud liikmesriiki lubamist või kes on sinna lubatud iseenda tööandjana;
 - l) kes on taotlenud liikmesriiki lubamist või kes on sinna lubatud liikmesriigis registreeritud või liikmesriigi lipu all sõitval laeval töötava meremehe või muu töötajana.
3. Liikmesriigid võivad otsustada, et II peatükki ei kohaldata kolmanda riigi kodanike suhtes, kellele on antud luba liikmesriigis töötada kuni kuueks kuuks või kes on liikmesriiki lubatud õppimise eesmärgil.
4. II peatükki ei kohaldata kolmanda riigi kodanike suhtes, kellele on antud luba töötamiseks viisa alusel.
5. Olenemata käesoleva artikli lõike 2 punktist h kohaldatakse III peatükki liikmesriigi õiguse, rahvusvaheliste kohustuste või liikmesriigi tava kohase kaitse saajate suhtes, kui neil on kooskõlas liikmesriigi õigusega lubatud töötada.

II PEATÜKK

ÜHTSE TAOTLUSE MENETLUS JA ÜHTNE LUBA

Artikkel 4

Ühtse taotluse menetlus

1. Ühtse loa väljastamise, muutmise või pikendamise taotlus esitatakse ühtse taotluse menetluse korras. Liikmesriik määrab kindlaks, kas ühtse loa taotluse peab esitama kolmanda riigi kodanik või tema tööandja. Alternatiivselt võib liikmesriik lubada, et taotluse esitab ükskõik kumb neist.
2. Ühtse loa taotlus vaadatakse läbi ja seda hinnatakse juhul, kui kolmanda riigi kodanik elab väljaspool seda liikmesriiki, kuhu kõnealune kolmanda riigi kodanik lubamist taotleb, või juhul, kui kõnealune kolmanda riigi kodanik juba viibib kehtiva elamisloa valdajana asjaomases liikmesriigis. Samuti võib liikmesriik riigisisese õiguse kohaselt võtta vastu ühtse loa taotlusi, mille on esitanud teised tema territooriumil seaduslikult viibivad kolmanda riigi kodanikud.
3. Kui taotluse esitaja vastab liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud tingimustele, vaatavad liikmesriigid lõike 1 kohaselt esitatud taotluse läbi ja võtavad vastu otsuse ühtse loa väljastamise, muutmise või pikendamise kohta. Ühtse loa väljastamise, muutmise või pikendamise otsus esitatakse ühtses haldusdokumendis, mis ühendab nii elamis- kui ka tööluba.
4. Kui liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud nõuded on täidetud ja kui liikmesriik väljastab ühtset luba ainult oma territooriumil, peab asjaomane liikmesriik väljastama kolmanda riigi kodanikule ühtse loa saamiseks nõutava viisa.
5. Kui nõutavad tingimused on täidetud, väljastab liikmesriik ühtse loa nendele kolmanda riigi kodanikele, kes taotlevad riiki sisenemist, ning nendele liikmesriigis juba seaduslikult viibivatele kolmanda riigi kodanikele, kes taotlevad elamisloa pikendamist või muutmist pärast riigisiseste rakendussätete jõustumist.

Artikkel 5

Pädev asutus

1. Liikmesriik määrab pädeva asutuse, kelle pädevuses on vastu võtta taotlus ja väljastada ühtne luba.
2. Pädev asutus võtab vastu otsuse ühtse loa taotluse kohta võimalikult kiiresti, ent igal juhul 90 päeva jooksul täieliku taotluse esitamise kuupäevast.

Juhul kui seoses üksiktaotlusega ühtse loa saamiseks kontrollitakse tööturu olukorda, siis hõlmab esimeses lõigus osutatud tähtaeg asjaomast kontrolli.

Kui käesolevas lõikes ette nähtud tähtjaks otsust ei tehta, määratakse õiguslikud tagajärjed kindlaks riigisisese õiguses.

3. Pädev asutus teatab taotluse esitajale otsusest kirjalikult asjaomases riigisisese õiguses sätestatud teatamismenetluse kohaselt. Kui taotluse esitab kolmanda riigi kodaniku tööandja, tagavad liikmesriigid, et tööandja teavitab kolmanda riigi kodanikku aegsasti taotluse staatusest ja taotluse tulemusest.

4. Kui taotluse töendamiseks esitatud teave või dokumendid on liikmesriigi õiguse kohaselt kehtestatud kriteeriumide järgi puudulikud, teatab pädev asutus taotlejale kirjalikult, milline teave või dokumendid tuleb täiendavalt esitada, ja määrab mõistliku tähtaja nende esitamiseks. Käesoleva artikli lõike 2 esimeses lõigus osutatud tähtaja ja artikli 8 lõikes 3 osutatud pikendatud tähtaja kulgemine peatatakse seniks, kuni pädev asutus või muud asjaomased ametiasutused on saanud vajaliku täiendava teabe. Kui täiendavat teavet või dokumente ettenähtud tähtjaks ei esitata, võib pädev asutus taotluse tagasi lükata.

Artikkel 6

Ühtne luba

1. Liikmesriigid väljastavad ühtse loa, kasutades ühtset vormi, mis on kehtestatud määruses (EÜ) nr 1030/2002, ning esitavad sellel teabe töötamise lubamise kohta vastavalt kõnealuse määruse lisa punkti a alapunktidele 12 ja 16.

Liikmesriik võib esitada kolmanda riigi kodaniku töösuhte kohta lisateavet (näiteks tööandja nimi ja aadress, töö tegemise koht, töö liik, tööaeg ja töötasu) kas paber kandjal või säilitada sellist teavet elektrooniliselt vastavalt määruse (EÜ) nr 1030/2002 artiklile 4 ja selle lisa punkti a alapunktile 20. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1030/2002 artikliga 4 on kolmanda riigi kodanikul, kellele on väljastatud ühtne luba, õigus kontrollida kõnealuses loas sisalduvaid isikuandmeid ning asjakohasel juhul nõuda nende parandamist või kustutamist.

2. Ühtse loa väljastamisel ei väljasta liikmesriik tööturule juurdepääsu andmise töendamiseks täiendavaid lube.

Artikkel 7

Elamisload, mis on väljastatud muul kui töötamise eesmärgil

1. Elamisloa väljastamisel vastavalt määrusele (EÜ) nr 1030/2002 muul kui töötamise eesmärgil esitab liikmesriik teabe töötamise lubamise kohta sõltumata loa liigist.

Liikmesriik võib esitada kolmanda riigi kodaniku töösuhte kohta lisateavet (näiteks tööandja nimi ja aadress, töö tegemise koht, töö liik, tööaeg ja töötasu) kas paber kandjal või säilitada sellist teavet elektrooniliselt vastavalt määruse (EÜ) nr 1030/2002 artiklile 4 ja selle lisa punkti a alapunktile 20. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1030/2002 artikliga 4 on kolmanda riigi kodanikul, kellele elamisluba on väljastatud, õigus kontrollida kõnealuses loas sisalduvat lisateavet ning asjakohasel juhul nõuda selle teabe parandamist või kustutamist.

2. Elamisloa väljastamisel vastavalt määrusele (EÜ) nr 1030/2002 ei väljasta liikmesriik tööturule juurdepääsu andmise töendamiseks täiendavaid lube.

Artikkel 8

Menetluslikud tagatised

1. Ühtse loa väljastamise, muutmise või pikendamise taotluse tagasilükkamise otsust või ühtse loa kehtetuks tunnistamise otsust vastavalt liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud kriteeriumidele tuleb põhjendada kirjalikus teates.

2. Ühtse loa väljastamise, muutmise või pikendamise taotluse tagasilükkamise otsuses või ühtse loa kehtetuks tunnistamise otsuses võetakse arvesse juhtumi konkreetseid asjaolusid ning järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega. Sellise otsuse võib vaidlustada asjaomases liikmesriigis riigisisese õiguse kohaselt. Lõikes 1 osutatud kirjalikus teates esitatakse teave kohtu või haldusastutuse kohta, kuhu otsuse saab edasi kaevata, ja kaebuse esitamiseiga seotud tähtjad.

3. Artikli 5 lõike 2 kohast otsuse tegemise tähtaega võib pikendada 30 päeva võrra erandlikel ja igakülgset põhjendatud asjaoludel, mis on seotud taotluse keerukusega, teavitades taotlejat teate või teatisega vastavalt riigisisises õiguses sätestatud korrale.

4. Erandlikel ja igakülgset põhjendatud asjaoludel võib artikli 11 lõike 3 kolmandas lõigus osutatud tähtaega pikendada veel 15 päeva võrra.

Artikkel 9

Teabe kättesaadavus

Liikmesriigid teevad hõlpsasti kättesaadavaks ja esitavad taotluse korral kolmanda riigi kodanikule ja tema tulevasele tööandjale:

- a) piisava teabe kõigi taotluse esitamiseks vajalike dokumentaalsete tõendite ja asjakohasel juhul kohaldatavate tasude kohta;
- b) teabe riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste, sealhulgas kolmanda riigi kodanike ja nende pereliikmete õiguste, kohustuste ja menetluslike tagatiste, sealhulgas õiguskaitsevahendite kohta ning teabe töötajate organisatsioonide kohta kooskõlas riigisisese õigusega.

Artikkel 10

Tasud

Liikmesriik võib nõuda käesoleva direktiivi kohase taotluse menetlemise eest tasu maksmist. Sellise tasu suurus, mida liikmesriik nõuab taotluse menetlemise eest, ei tohi olla ebaproportsionaalne ega ülemäärane. Kui taotluse menetlemise tasu maksab tööandja, ei ole tööandjal õigust seda tasu kolmanda riigi kodanikult sisse nõuda.

Artikkel 11

Ühtse loa alusel saadavad õigused

1. Kui ühtne luba on väljastatud, annab see oma kehtivusaja jooksul valdajale vähemalt õiguse:
 - a) siseneda ühtse loa väljastanud liikmesriiki ja seal elada, eeldusel et loa valdaja vastab liikmesriigi õiguse kohaselt kõigile riiki sisenemise tingimustele;
 - b) liikuda vabalt loa väljastanud liikmesriigi kogu territooriumil riigisisises õiguses sätestatud piirides;
 - c) teha ühtse loaga lubatud spetsiifilist tööd riigisisese õiguse kohaselt;
 - d) saada teavet loa valdaja õiguste kohta, mis on loaga seotud ja mis on ette nähtud käesoleva direktiiviga, liidu muu õiguse või liikmesriigi õigusega.
2. Liikmesriigid lubavad ühtse loa valdajal vahetada tööandjat. Liikmesriigid võivad siduda ühtse loa valdaja õiguse vahetada tööandjat ükskõik millise lõikes 3 sätestatud tingimuse täitmisega.
3. Ühtse loa kehtivusaja jooksul võivad liikmesriigid:
 - a) nõuda, et tööandja vahetamisest teatataks asjaomase liikmesriigi pädevatele asutustele riigisisises õiguses sätestatud korras,
 - b) nõuda, et tööandja vahetamise korral kontrollitaks tööturu olukorda, kui asjaomane liikmesriik kontrollib ühtse loa taotluste puhul tööturu olukorda;
 - c) kehtestada minimaalse ajavahemiku, mille jooksul ühtse loa valdaja peab esmase tööandja juures töötama.

Esimese lõigu punktis c osutatud minimaalne ajavahemik ei tohi ületada töölepingu või loa kehtivusaega. See ei tohi mingil juhul ületada kuut kuud. Igakülgset põhjendatud juhtudel, kui tööandja rikub oluliselt töösuhete tingimusi, lubavad liikmesriigid ühtse loa valdajal tööandjat vahetada enne nimetatud minimaalse ajavahemiku möödumist.

Kui liikmesriik nõuab tööandja vahetusest teavitamist kooskõlas esimese lõigu punktiga a, võib ühtse loa valdaja õiguse tööandjat vahetada peatada maksimaalselt 45 päevaks alates kuupäevast, mil teade esitati riiklikele pädevatele asutustele. Kõnealuse ajavahemiku jooksul võivad riiklikud pädevad asutused kontrollida, kas esimese lõigu punktides b ja c sätestatud tingimused on täidetud, kui see on kohaldatav, ning samuti kontrollida, kas muud liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud nõuded on endiselt täidetud. Kõnealuse 45 päevase ajavahemiku jooksul võib liikmesriik esitada tööandja vahetamise suhtes vastuväite.

4. Töötus iseenesest ei ole põhjus ühtse loa kehtetuks tunnistamiseks, tingimusel et:

- a) töötuse kogukestus ei ületa ühtse loa kehtivusaja jooksul kolme kuud, või kuut kuud, kui kolmanda riigi kodanik on olnud ühtse loa valdaja rohkem kui kaks aastat;
- b) asjaomase liikmesriigi pädevaid asutusi teavitatakse iga töötusperioodi alguses, ja kui see on kohaldatav, selle lõpus asjaomase riigisisese korra kohaselt.

Erandina esimese lõigu punktist a võivad liikmesriigid lubada ühtse loa valdajal olla töötu pikema ajavahemiku vältel.

Esimese lõigu punkti b kohaldamisel määravad liikmesriigid kindlaks, kas pädevaid asutusi peab teavitama kolmanda riigi kodanik või tema tööandja.

Kui töötus kestab kauem kui kolm kuud, võivad liikmesriigid nõuda, et ühtse loa valdaja tõendaks, et tal on piisavalt vahendeid enda ülalpidamiseks ilma asjaomase liikmesriigi sotsiaalsüsteemi abita.

Kui töötu ühtse loa valdaja leiab käesolevas lõikes osutatud lubatud töötuse ajavahemiku jooksul uue tööandja ja kui liikmesriik seab uuel töökohal alustamise sõltuvusse ükskõik millise lõikes 3 sätestatud tingimuse täitmisest, lubab ta ühtse loa valdajal viibida oma territooriumil seni, kuni pädevad asutused on kontrollinud lõikes 3 sätestatud tingimuste täitmist, isegi kui lubatud töötuse ajavahemik on möödunud.

5. Kui ühtne luba aegub pikendamismenetluse ajal, lubab liikmesriik kolmanda riigi kodanikul viibida oma territooriumil, nagu kõnealune kolmanda riigi kodanik oleks ühtse loa valdaja, kuni pädevad asutused on taotluse pikendamise kohta otsuse teinud.

6. Kui liikmesriigi pädevad asutused teevad riigisiseses õiguses sätestatud korras kindlaks, et on põhjendatult alust arvata, et ühtse loa omanik on töötanud eriti orjastavates töötingimustes, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/52/EÜ⁽²⁴⁾ artikli 2 punktis i, pikendab asjaomane liikmesriik käesoleva artikli lõikes 4 osutatud lubatud töötuse ajavahemikku kolme kuu võrra.

III PEATÜKK

ÕIGUS VÕRDSELE KOHTLEMISELE

Artikkel 12

Õigus võrdsele kohtlemisele

1. Artikli 3 lõike 1 punktides b ja c osutatud kolmandast riigist pärit töötajaid koheldakse võrdselt selle liikmesriigi kodanikega, kus nad elavad, vähemalt järgmistes valdkondades:

- a) töötamise ja töötingimused, sealhulgas seoses töötasu ja töölt vabastamise, tööaja, puhkuse, meeste ja naiste võrdse kohtlemise ning tervishoiu ja tööohutusega;
- b) õigus streikida ja osaleda ametiühingualases tegevuses kooskõlas liikmesriigi õiguse ja tavadega, ühinemisvabadus ning õigus liituda töötajate või tööandjate organisatsiooniga või muu organisatsiooniga, mis ühendab teataval tegevusalal tegutsevaid isikuid, ning olla nende liige, sealhulgas õigus selliste organisatsioonide pakutavatele õigustele ja eelistele, näiteks õigus pidada läbirääkimisi kollektiivlepingute üle ja neid sõlmida, ilma et see piiraks avalikku korda ja julgeolekut käsitlevaid riigisiseseid sätteid;

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/52/EÜ, millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded (ELT L 168, 30.6.2009, lk 24).

- c) haridus ja kutseõpe;
- d) diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide tunnustamine asjaomaste riigisiseste menetluste kohaselt;
- e) sotsiaalkindlustusliigid, mis on kindlaks määratud määruses (EÜ) nr 883/2004;
- f) maksusoodustused, eeldusel et töötajat peetakse asjaomases liikmesriigis maksuresidendiks;
- g) juurdepääs kaupadele ja teenustele ning üldsusele kättesaadavate kaupade ja teenuste pakkumisele, sealhulgas nii avalikku kui ka eraomandisse kuuluva eluruumi saamisega seotud menetlused riigisisese õiguse kohaselt, piiramata liidu ja liikmesriigi õiguse kohast lepinguvabadust;
- h) tööhõiveametite pakutavad nõustamisteenused ja teave.

2. Liikmesriigid võivad võrdset kohtlemist piirata järgmiselt:

a) lõike 1 punkti c alusel:

- i) piirates selle kohaldamist nende kolmandast riigist pärit töötajatega, kellel on või on olnud töökoht ja kes on registreeritud töötuna;
- ii) jättes välja need kolmandast riigist pärit töötajad, kes on liikmesriiki lubatud vastavalt direktiivile (EL) 2016/801;
- iii) jättes välja õppe- ja toimetulekutoetused ning -laenud või muud toetused ja laenud;
- iv) kehtestades vastavalt riigisisesele õigusele teatavad eeltingimused (sealhulgas keeleoskus ja õppemaksu tasumine) juurdepääsuks ülikooliharidusele ja keskkoolijärgsele haridusele ja õppele ning kutseharidusele ja -õppele, mis ei ole otseselt seotud spetsiifilise tööga;

b) piirates lõike 1 punkti e alusel kolmandast riigist pärit töötajatele antud õigusi, kuid mitte piirates neid õigusi nende kolmandast riigist pärit töötajate puhul, kellel on töökoht või kes on töötanud vähemalt kuus kuud ja on registreeritud töötutena.

Lisaks võivad liikmesriigid otsustada, et lõike 1 punkti e ei kohaldata perehüvitiste osas nende kolmanda riigi kodanike suhtes, kellele on antud luba töötada liikmesriigis kuni kuueks kuuks, nende kolmanda riigi kodanike suhtes, kes on liikmesriiki lubatud õppimise eesmärgil, või nende kolmanda riigi kodanike suhtes, kellel on lubatud töötada viisa alusel;

c) lõike 1 punkti f alusel, piirates selle kohaldamist maksusoodustuste osas nende juhtudega, kus kolmandast riigist pärit töötaja pereliikmetel, kellele kõnealune kolmandast riigist pärit töötaja soodustusi taotleb, on registreeritud või alaline elukoht asjaomases liikmesriigis;

d) lõike 1 punkti g alusel:

- i) piirates selle kohaldamist nende kolmandast riigist pärit töötajatega, kellel on töökoht;
- ii) piirates juurdepääsu eluasemele, välja arvatud eramajutuse üürimisele, arvestades liikmesriigi õiguses kehtestatud piiranguid.

3. Lõikes 1 sätestatud õigus võrdsele kohtlemisele ei piira liikmesriigi õigust tunnistada kehtetuks käesoleva direktiivi kohaselt väljastatud elamisluba, muul kui töötamise eesmärgil väljastatud elamisluba või mis tahes muu luba, mis võimaldab liikmesriigis töötada, või keelduda nende pikendamisest.

4. Vanaduse, töövõimetuse või surma korral makstakse kolmandasse riiki ümber asuvatele kolmandast riigist pärit töötajatele või selliste töötajate ülalpidamisel olnud isikutele, kelle õigused tulenevad kõnealusest töötajast, kohustuslikku pensioni, mis põhineb töötaja varasemal tööga hõivatusel ja mis teeniti välja määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 3 osutatud õigusaktide kohaselt, samadel tingimustel ja samal määral kui asjaomase liikmesriigi kodanikele kolmandasse riiki ümberasumise korral.

Artikkel 13

Järelevalve, hindamine, kontrollid ja karistused

1. Liikmesriigid sätestavad meetmed, mille abil vältida artikli 12 kohaselt vastu võetud võrdväärset kohtlemist käsitlevate riigisiseste sätete võimalikku kuritarvitamist töötajate poolt ja neid selle eest karistada. Meetmed hõlmavad kooskõlas liikmesriigi õiguse või haldustavaga järelevalvet, riskihindamist ja asjakohasel juhul kontrollid, eelkõige valdkondades, mis on kindlaks tehtud kui valdkonnad, kus töötajate õiguste rikkumise oht on suur.

2. Liikmesriigid näevad ette karistused neile tööandjatele, kes ei ole täitnud käesolevast direktiivist tulenevaid kohustusi. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
3. Liikmesriigid tagavad, et töötingimuste järelevalve eest vastutavatel teenistustel või pädevatel asutustel ja töötajate huve esindavatel organisatsioonidel (juhul kui viimased on riigisisese õiguse kohaselt liikmesriigi kodanikele ette nähtud) on juurdepääs töökohale. Kui tööandja pakub majutust ja see on liikmesriigi kodanike jaoks riigisisese õigusega ette nähtud, hõlmab juurdepääs töökohale juurdepääsu kõnealusele majutusele, kui kolmandast riigist pärit töötaja on sellise juurdepääsuga nõus.

Artikkel 14

Kaebuste esitamise ja õiguskaitselahendite kasutamise lihtsustamine

1. Liikmesriigid tagavad toimivad mehhanismid, mille kaudu kolmandast riigist pärit töötaja saab esitada oma tööandja kohta kaebusi:
 - a) otse;
 - b) selliste kolmandate isikute kaudu, kellel on vastavalt riigisisese õiguses sätestatud kriteeriumidele õigustatud huvi tagada käesoleva direktiivi ja selle alusel vastu võetud riigisiseste õigusnormide järgimine, ning
 - c) liikmesriigi pädeva asutuse kaudu, kui see on riigisisese õigusega ette nähtud.
2. Liikmesriigid tagavad, et lõike 1 punktis b osutatud kolmandad isikud võivad kolmandast riigist pärit töötaja nõusolekul osaleda tema nimel või tema toetuseks mis tahes haldusmenetluses või tsiviilkohtumenetluses, mille eesmärk on tagada käesoleva direktiivi ja selle alusel vastu võetud riigisiseste õigusnormide järgimine.
3. Liikmesriigid tagavad, et kolmandast riigist pärit töötajatel on nende elukohaliikmesriigi kodanikega võrdne juurdepääs:
 - a) meetmetele, mis kaitsevad tööandjapoolse töölt vabastamise või muu ebasoodsa kohtlemise eest vastusena ettevõttesisesele kaebusele;
 - b) õiguskaitsel, mille eesmärk on tagada käesoleva direktiivi ja selle alusel vastu võetud riigisiseste õigusnormide järgimine.

IV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 15

Soodsamad sätted

1. Käesolev direktiiv ei piira järgmiste soodsamate sätete kohaldamist:
 - a) liidu õigus, sealhulgas liidu või liidu ja tema liikmesriikide ning kolmandate riikide vahel sõlmitud kahe- ja mitmepoolsed lepingud, ning
 - b) kahe- või mitmepoolsed lepingud ühe või mitme liikmesriigi ning ühe või mitme kolmanda riigi vahel.
2. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigust võtta vastu või jätta kehtima sätteid, mis on selle kohaldamisalasse kuuluvate isikute suhtes soodsamad.

Artikkel 16

Üldsuse teavitamine

Iga liikmesriik teeb üldsusele hõlpsasti kättesaadavaks, sealhulgas asjaomastest kolmandatest riikidest juurdepääsetavate allikate kaudu korrapäraselt ajakohastatava teabe:

- a) kolmanda riigi kodanike töö eesmärgil liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta;

- b) kõigi ühtse loa taotluse esitamiseks vajalike dokumentaalsete tõendite kohta;
- c) riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste, sealhulgas kolmanda riigi kodanike ja nende pereliikmete õiguste, kohustuste ja menetluslike tagatiste kohta.

Artikkel 17

Aruandlus

1. Komisjon esitab korrapäraselt ja esimest korda hiljemalt 21. maiks 2029 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi liikmesriikides kohaldamise kohta ning teeb vajaduse korral muudatusettepanekuid.
2. Esimest korda hiljemalt 30. juunil 2028 esitavad liikmesriigid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 862/2007⁽²⁵⁾ komisjonile (Eurostatile) statistilised andmed selliste kolmanda riigi kodanike arvu kohta, kes on eelmise kalendriaasta jooksul taotlenud ühtset luba, kellele on antud ühtne luba ning kelle ühtset luba on pikendatud või kelle ühtne luba on kehtetuks tunnistatud. Kõnealused statistilised andmed hõlmavad ühe kalendriaasta pikkuseid võrdlusperioode, on liigitatud otsuse liigi, otsuse põhjenduse, lubade kehtivusaja, kodakondsuse, soo ja vanuse ning võimaluse korral tegevusala järgi ning esitatakse kuue kuu jooksul pärast võrdlusperioodi lõppu.

Artikkel 18

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad artikli 2 punkti 2, artikli 3 lõigete 2 ja 5, artikli 4 lõigete 1, 2 ja 4, artikli 5 lõigete 2, 3 ja 4, artikli 6 lõike 1, artikli 7 lõike 1, artikli 8 lõigete 2, 3 ja 4, artikli 9, artikli 10, artikli 11 lõike 1 punkti d, artikli 11 lõigete 2–6, artikli 12 lõike 1 punktide a, b, g ja h, artikli 12 lõike 2 punkti d alapunkti ii ning artiklite 13, 14, 16 ja 17 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 21. maiks 2026. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

Artikkel 19

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2011/98/EL tunnistatakse kehtetuks alates 22. maist 2026, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisas osutatud direktiivi liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevaga.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt II lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 20

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artiklit 1, artikli 2 punkte 1, 3 ja 4, artikli 3 lõikeid 1, 3 ja 4, artikli 4 lõikeid 3 ja 5, artikli 5 lõiget 1, artikli 6 lõiget 2, artikli 7 lõiget 2, artikli 8 lõiget 1, artikli 11 lõike 1 punkte a, b ja c, artikli 12 lõike 1 punkte c–f, artikli 12 lõike 2 punkte a, b ja c ning punkti d alapunkti i, artikli 12 lõikeid 3 ja 4 ning artiklit 15 kohaldatakse alates 22. maist 2026.

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 311/76 võõrtöötajaid käsitleva statistika koostamise kohta (ELT L 199, 31.7.2007, lk 23).

Artikkel 21

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourg, 24. aprill 2024

Euroopa Parlamendi nimel
eesistuja
R. METSOLA

Nõukogu nimel
eesistuja
M. MICHEL

I LISA

Liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäev
(osutatud artiklis 19)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev
2011/98/EL	25. detsember 2013

II LISA

Vastavustabel

Direktiiv 2011/98/EL	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 3
—	Artikli 3 lõige 5
Artikli 4 lõike 1 esimene ja teine lause	Artikli 4 lõike 1 esimene ja teine lause
Artikli 4 lõike 1 kolmas lause	Artikli 4 lõige 2
Artikli 4 lõige 2	Artikli 4 lõige 3
Artikli 4 lõige 3	Artikli 4 lõige 4
Artikli 4 lõige 4	Artikli 4 lõige 5
Artikkel 5	Artikkel 5
Artikkel 6	Artikkel 6
Artikkel 7	Artikkel 7
Artikkel 8	Artikkel 8
—	Artikli 8 lõige 3
—	Artikli 8 lõige 4
Artikkel 9	Artikli 9 punkt a
—	Artikli 9 punkt b
Artikkel 10	Artikkel 10
Artikkel 11	Artikli 11 lõige 1
—	Artikli 11 lõiked 2–5
Artikkel 12	Artikkel 12
—	Artikkel 13
—	Artikkel 14
Artikkel 13	Artikkel 15
Artikkel 14	Artikli 16 punkt a
—	Artikli 16 punktid b ja c
Artikkel 15	Artikkel 17
Artikkel 16	Artikkel 18
—	Artikkel 19
Artikkel 17	Artikkel 20
Artikkel 18	Artikkel 21
—	I lisa
—	II lisa